

Flexibele leerwegen voor ex-OKAN

“I never lose. I either win or learn.” (Mandela)

Uitwissel tafels Provincie Oost-Vlaanderen 29 november 2019

Christel ARENS, pedagogisch begeleider Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Peter BEX, coördinator AGODI - Vlaamse Overheid

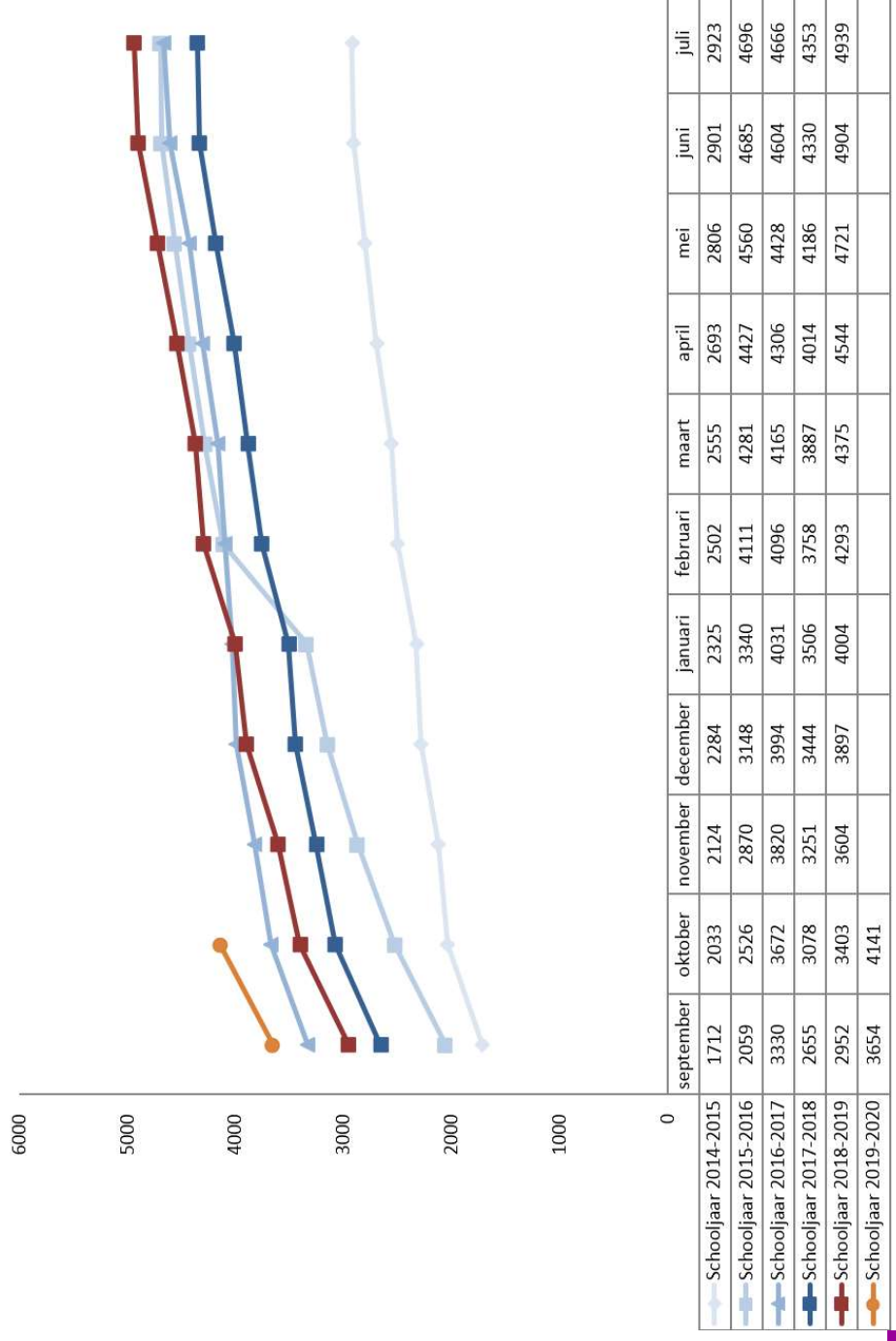
Doelstellingen

- Een **ZICHT** krijgen op de huidige cijfers i.v.m. OKAN
- **INSCHATTEN** hoe het voelt voor de leraar met een ex-OKAN-leerling in de klas
- **OMDENKEN** van het begrip ‘school’
- **CONCRETE CASUSSEN** aftoetsen aan het wettelijk kader en **GETUIGENISSEN** van ex-OKAN-leerlingen analyseren

I EEN ZICHT OP AN en OKAN NU

Evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers gewoon voltijds secundair onderwijs

Plaats OKAN Oost-Vlaanderen in Vlaanderen

Schooljaar 2017-2018	1/09/2017	1/10/2017	1/11/2017	1/12/2017	1/01/2018	1/02/2018	1/03/2018	1/04/2018	1/05/2018	1/06/2018	1/07/2018
Antwerpen	1056	1206	1258	1320	1346	1427	1482	1522	1569	1632	1637
West-Vlaanderen	433	508	538	561	572	619	633	660	713	739	750
Oost-Vlaanderen	524	613	662	702	713	757	785	827	855	887	893
Limburg	231	276	294	318	338	352	387	385	394	398	403
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	115	150	156	177	168	191	193	204	220	224	223
Vlaams-Brabant	296	325	343	366	369	412	407	416	435	450	447
	2655	3078	3251	3444	3506	3758	3887	4014	4186	4330	4353
Schooljaar 2018-2019	1/09/2018	1/10/2018	1/11/2018	1/12/2018	1/01/2019	1/02/2019	1/03/2019	1/04/2019	1/05/2019	1/06/2019	1/07/2019
Antwerpen	1064	1252	1320	1412	1457	1537	1573	1650	1730	1781	1788
West-Vlaanderen	483	542	575	618	646	701	710	733	761	801	813
Oost-Vlaanderen	648	734	792	846	853	914	926	980	1021	1069	1073
Limburg	317	362	378	414	429	476	486	482	508	528	531
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	140	177	179	198	202	212	228	236	229	237	241
Vlaams-Brabant	300	336	360	409	417	453	452	463	472	488	493
	2952	3403	3604	3897	4004	4293	4375	4544	4721	4904	4939
Schooljaar 2019-2020	1/09/2019	1/10/2019	1/11/2019	1/12/2019	1/01/2020	1/02/2020	1/03/2020	1/04/2020	1/05/2020	1/06/2020	1/07/2020
Antwerpen	1262	1457									
West-Vlaanderen	641	711									
Oost-Vlaanderen	731	853									
Limburg	421	460									
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	187	207									
Vlaams-Brabant	412	453									
	3654	4141	0	0	0	0	0	0	0	0	0

<https://www.agodi.be/cijfermateriaal-onthaalonderwijs-anderstalige-nieuwkomers>

Waar sta ik persoonlijk?

- 1 Ik heb al ex-OKAN-leerlingen begeleid/in de klas/op klassenraden ...
- 2 Ik heb al lessen bijgewoond in de OKAN-klas.
- 3 Ik heb al regelmatig contact gehad met vervolgschoolcoaches.
- 4 Ik ken alle juridische mogelijkheden voor ex-OKAN-leerlingen in het vervolgonderwijs.
- 5 Ik ken de huidige visie op het leren van moderne vreemde talen.
- 6 Ik heb reeds ervaren hoe het voelt om te functioneren in een taal die je niet beheerst.

II INSCHATTEN hoe het ‘voelt’

I Opdracht 1: dialoog

II Opdracht 2: dialoog

Woordenschat in een ex-OKAN-context

3 000

woorden kan je op één jaar aanbrengen.

7

jaar heb je gemiddeld nodig om de taal nagenoeg te beheersen zoals een native.

16 000

woorden staan er in de schoolboeken van de 1e graad.

DUS... leren sterker maken! HOE?

STRATEGIEËN ZIJN VAN LEVENSBELANG

Ahoj, už som tu!

Volám sa Miško Šikovný,

narodil som sa 16.mája 2010 o 14:00,

vážim 3,45 kg a meriam 51cm.

Strategieën en anderstaligen

BASISPRINCIPE: vertrekken van wat je al kent

- onduidelijke passages opnieuw lezen
- gebruik maken van aangeboden ondersteunend visueel materiaal en van lay-out
- de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden
- de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden uit de context afleiden
- algemene voorkennis van de wereld inzetten

EX-OKAN in deze context

KANSEN GEVEN AAN STRATEGIEËN

WAT MOET JE CONCREET MET DE TAAL KUNNEN DOEN?

MET MINIMALE KENNIS KLEINE SUCCESERVERARINGEN

OOGSTEN

INTERACTIE MET KLASGENOOT ->

INTERACTIE MET TOTAAL ONBEKENDE

GRADATIE=DIFFERENTIËREN

POSITIEF=AANMOEDIGEN

III 'SCHOOL' OMDENKEN

Als ik aan het woord 'SCHOOL' denk, dan zie ik...

.....

.....

.....

Definitie flexibele leerwegen

“Flexibiliteit in wat, hoe, wanneer, waar en met wie
er geleerd wordt,

binnen het gemeenschappelijk curriculum,

en met het oog op maximale ontplooiingskansen
voor alle leerlingen.”

IV CASUSSEN en GETUIGENISSEN

Wat doen we met het vak Frans (of Frans in PAV) voor deze ex-OKAN-leerlingen?

Ga in overleg op basis van de volgende criteria (uit het doorstroomdossier):

- leeftijd instromer
- voorkennis
- aanleg
- interesse

Denk ook aan deze criteria:

- plaats van het vak in de studierichting
- loopbaan na het s.o.

Wat stel je concreet voor?

Inspiratie voor uitspraakkaarten

http://www.oddcast.com/home/demos/tts/tts_example.php?sitopal

Uitspraak woorden MVT

Je kan uitspraak laten oefenen met behulp van uitspraakkaarten i.f.v. de moedertaal (zie voorbeelden ppt). Stimuleer de leerlingen om dagelijks te oefenen. Zet hierbij ook buddy's in (bv. leerlingen uit een hoger jaar, uit de pool moderne talen).

<http://www.moedint2.nl/home>

App met moedertaalspecifieke problemen bij het leren van Nederlands.

Voorlopig enkel voor Pools en Syrisch-Arabisch.

Opent niet met Explorer, wel met andere browsers.

www.moedint2.nl/languages/8

Moedertaal in NT2

Info

Talen

Kies doeltaal

Pools

Introductie

Bijzinnen

Lidwoorden

Persoonlijke voornaamwoorden: weglaten

Stellende hoofdzinnen

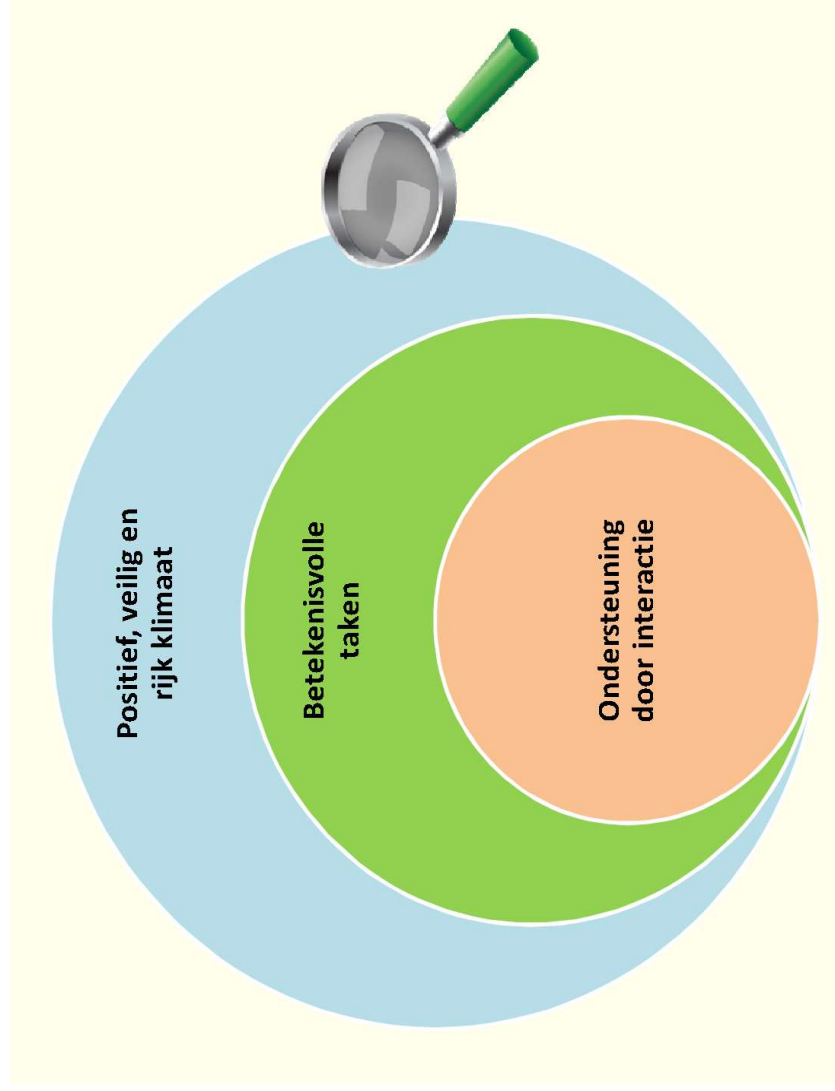
In het Nederlands worden klanken gebruikt die in het Pools niet voorkomen, waaronder de 'lange' klinkers (aa, ee, oo en uu). Cursisten vinden dit de moeilijkste klanken om uit te spreken. In de onderstaande tabel staan ze opgesomd, inclusief een aanduiding van hoe moedertaalsprekers de klank misschien per ongeluk uitspreken. Hier kun je lezen dat er soms wel een corresponderende letter bestaat, maar die wordt dan in het Pools anders uitgesproken.

Nederlandse klank die het Pools niet kent	Zal door moedertaalsprekers uitgesproken worden als
De a als in 'haken'	De a als in 'hakken'
De e als in 'helaas'	De e als in 'weg'
De i als in 'pit'	De ie als in 'Piet'
De o als in 'hopen'	De o als in 'shoppen'
De u als in 'put'	De oe als in 'poet'
De u als in 'futen'	De oe als in 'poet'
De ui in 'ruit'	zoiets als oe-ie
De eu in 'reus'	zoiets als è-oe
De ij/ei in 'rijzen' en 'reizen'	zoiets als ie-je of è-ie of aa-ie
De ng in 'bang'	Het eind van de klank gaat meer richting de g van 'goal'

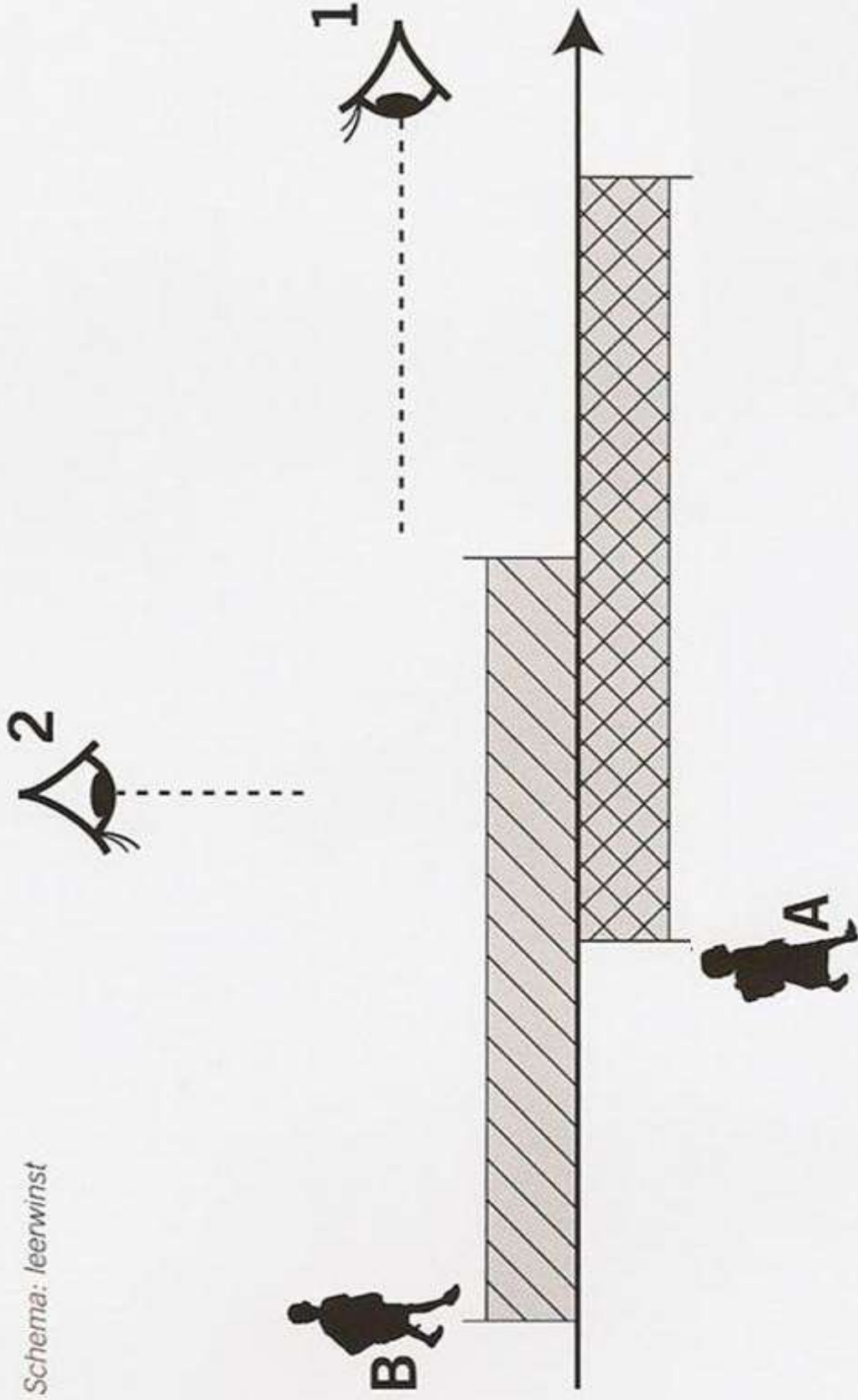
In onze begeleiding van EX-OKAN-leerlingen

- Hen leren om alles wat wij als 'evident' ervaren, in vraag te stellen.
- Via dialoogde 'fouten' anders leren interpreteren.
- Denken aan de aanloop vanuit onze kleuterscholen naar het leren lezen: puzzels, symbolen... (neurolinguïstiek)
- Beseffen dat volwassenen (ouders) ook veel extra werk/stress hebben (familiaal, economisch, administratief...): TIJD ALS VIJAND
- Steeds beseffen hoe COMPLEX en LANG de af te leggen weg is: TIJD ALS KANS

Krachtige taalleeromgeving

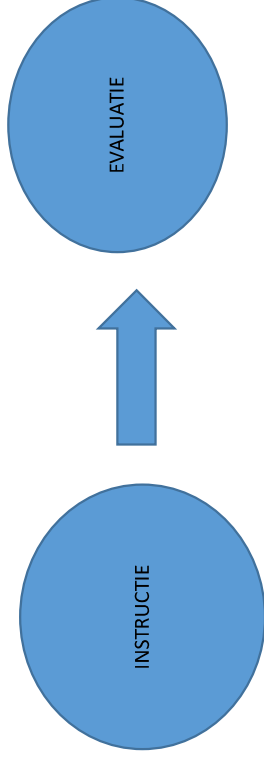

Schema: leerwinst

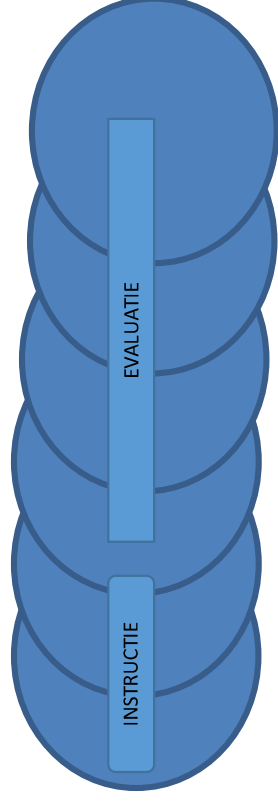

EVALUATIE ALS DEEL VAN HET LEERPROCES

VAN:

NAAR:

Een voorbeeld voor het onderdeel 'SPREKEN' in OKAN

Spreken					
1 Je kan jezelf voorstellen.					
2 Je bent aanspreekbaar in het Nederlands.					
3 Je kan antwoorden op een open vraag.					
4 Je kan in je eigen woorden iets vertellen over je leefwereld.					
5 Je kan een presentatie geven.					

(Bron: Ontwerp voor rapport OKAN – Ann DEVOS, Katholiek Onderwijs Vlaanderen)

Je kan jezelf voorstellen

1. Je kan jezelf voorstellen.
2. Je kan de meest essentiële informatie over jezelf verwoorden: ik ben..., ik kom uit..., ik woon in..., ik ben ... jaar.
3. Je kan je volledige adres geven en je telefoonnummer, gebruik makend van cijfers.
4. Je kan je familie voorstellen.
5. Je kan vertellen over wat je graag doet, over wat je later wil worden.
6. Je kan je talenten en interesses goed verwoorden.

(Bron: Ontwerp voor rapport OKAN – Ann DEVOS, Katholiek Onderwijs Vlaanderen)

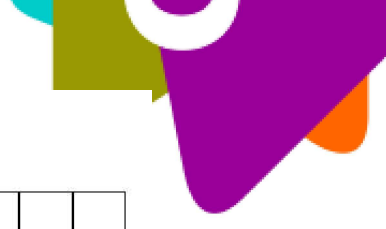

Taalhandelingen 'afslanken' ...

POUR ALLER à...

<i>Demander le chemin et expliquer le chemin</i>	
1	Je kan aan iemand vragen om je te helpen.
2	Je kan de weg vragen.
3	Je kan de weg herhalen zoals die werd uitgelegd.
4	Je kan de gegeven richtlijnen ook uitvoeren
5	Je kan zeggen dat je de weg niet kent, de stad of het gebouw niet kent.
6	Je kan de weg uitleggen.

<i>Complémentaire</i>	
1	Je kan de aandacht van iemand trekken en iemand aanspreken
2	Je kan aangeven dat je iets niet begrijpt.
3	Je kan vragen om te herhalen.
4	Je kan bedanken.

MOTIVEREN

GELOOF VAN anderstalige nieuwkomer in zichzelf

GELOOF VAN LERAREN in anderstalige nieuwkomer

(mits kennis van aanloop en van flexibele leertrajecten)

Het ROG-model:

(Vita Olijhoeken en Anja Valk)

Reflecteren

Oogsten

Genieten

SAMENGEVAT: voor EX-OKAN

- Remediëring / verdieping / verbreding
- Doorstroom na tekorten
- Alternatief programma
- Vrijstellingen

FOCUS OP LEERRENDEMENT

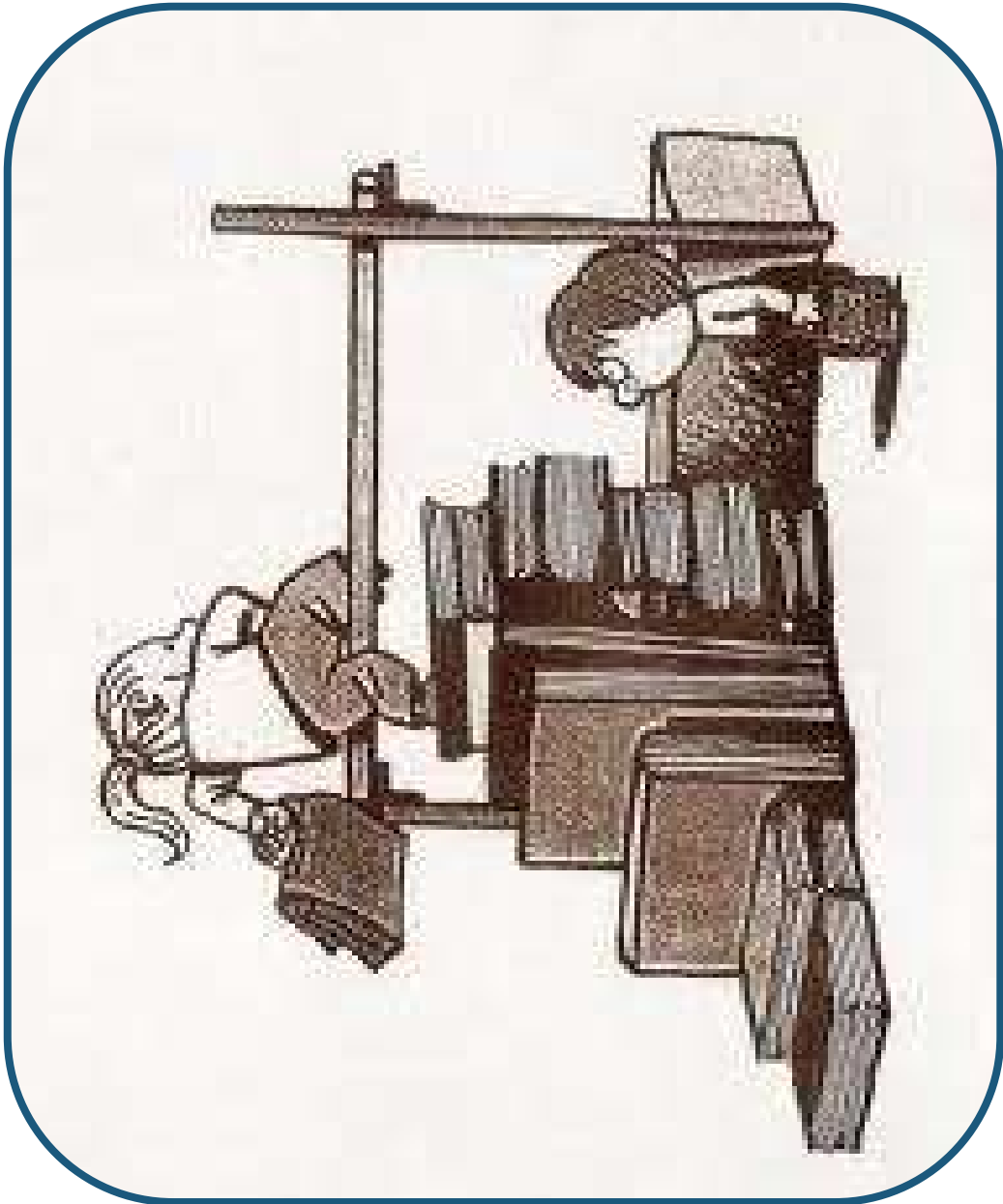

Advies van OKAN-KR aan ex-OKAN-KR

- ZICHT OP EVOLUTIE
- TOELATINGSKLASSENRAAD (behalve 1B op leeftijd) met VSC
- AFWIJKING? UITGEBREID MOTIVEREN!

(Codex artikel 115)

Differentiatie voor specifieke doelgroepen of voor individuele lln

- NIVEAUWERKING
- PRE-TEACHING
- EXTRA UREN REMEDIËRING
- DOORSTROOM NA TEKORTEN
- SPREIDING VAN DE STUDIEDUUR (maar...)
- VRIJSTELLING VAN (DELEN VAN) VAKKEN
- ANDERE INVULLING VAN (DELEN VAN) VAKKEN
- MAXIMAAL, MAAR ANDER NIVEAU VOOR SOMMIGE VAKKEN
- GESPREIDE EVALUATIE

<http://ond.vvksso-ict.com/vvksosites/upload/2011/M-VVKSO-2011-039.pdf>

*** WAT** willen we weten?

*** HOE** kunnen we dit zuiver meten?

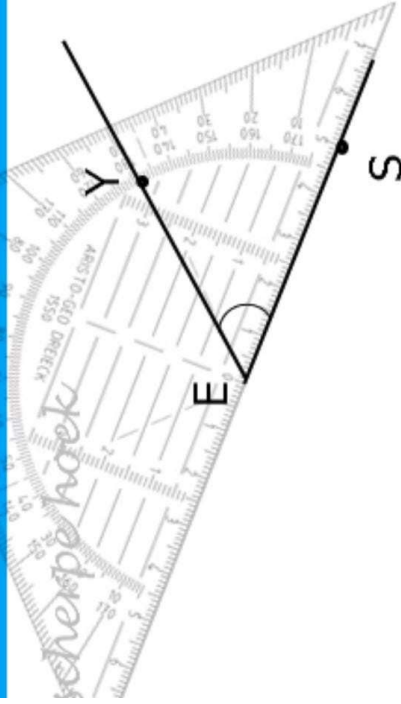
*** WELKE** aanpassingen doen we hiervoor?

Ondersteuning voor wiskunde en alle andere vakken: Flipping the classroom!

gerekend 5 - les 15 Meten en tekenen

Hoeken meten

1. Bepaal het soort hoek.
2. Leg de geodriehoek op de hoek.
3. Leg het nulpunt op het hoekpunt.
4. Draai tot één been tegen de tekenzijde ligt.

<http://basisonderwijs.plantyn.com/flipping-the-classroom#.Xayl5egzY2w>

Terminologie op <http://www.hivset.be/initiatief/door-elkaar/imat-2018-update>

Verdere denkpistes

- BUDDY IN DE KLASGROEP
- LEERLINGEN EINDGRAAD INSCHAKELEN
- GEPENSIONEERDE LERAREN
- STUDENTEN LERARENOPLEIDING
- AANSLUITING MET DE KLASGROEP
- EXTRA LESSEN GEORGANISEERD VANUIT OKAN
- QR-CODES
- FLIPPING THE CLASSROOM
- PROCESEVALUATIE
- VERSNELDE TRAJECTEN
- MONDELINGE PROEVEN
- MONDELINGE TOELICHTING
- TABLET/COMPUTER in klas
- FEEDBACK *light*

Concreet binnen de wet

<https://www.onderwijskiezer.be/v2/download/Flexibele%20leertrajecten%20SO.pdf> (maart 2018)

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13123> (laatste wijziging 2017)

Vrijstellingen omwille van specifieke leerbehoeftes van de leerling (II). Ook van toepassing in de leertijd (SYNTRA).

**De (zes)tien geboden
voor een warme opvang
van ex-OKAN-leerlingen
in de vervolgschool**

Gebod 1

Trek de aandacht niet te veel op de ex-OKAN-leerling, maar geef hem de kans om mooi te integreren in de groep.

Gebod 2

Maak maximaal gebruik van de drie pijlers context – interactie – taalsteun.

Gebod 3

Koppel een ex-OKAN-leerling aan een sterkere leerling (buddy).

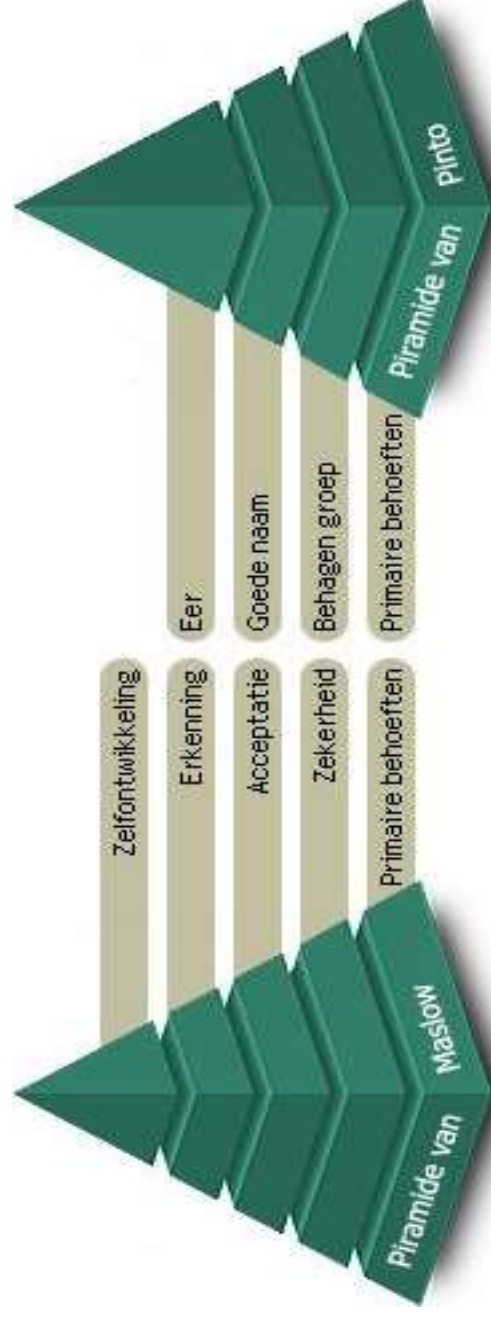
Gebod 4

Geloof in de 'leer-kracht' van alle leerlingen: growth mindset!

Gebod 5

Besef de complexe weg die veel ex-OKAN-leerlingen moeten afleggen en hoe anders de thuissituatie is.

Interculturaliteit

قصتنا من عام 1866 إلى اليوم

اقرأ المزيد عن تاريخ نسله الحافل والديناميكي من
بداية نشأتها في 1866 وحتى اليوم.

[انقر هنا](#)

Gebod 6

Ga eens op bezoek in de OKAN-school, praat met OKAN-leerkrachten, met de interne begeleider, met de vervolgschoolcoach. Leg contacten tussen de VSC en de leerkrachten.

Gebod 7

Taal is identiteit, dus maak ook plaats en ruimte voor hun moedertaal.

Gebod 8

Vermijd testen in de eerste weken. Bouw eerst aan een veilig leerklimaat.

Gebod 9

Ga in gesprek met de leerling. Maak kennis, praat ook over wat leren en evaluatie betekenen. Het leren in ons onderwijs is geen evidentie voor buitenlandse leerlingen.

Gebod 10

Motiveer de leerlingen:
Reflecteren, Oogsten, Genieten
(het ROG-model)

-> blij met kleine stapjes.

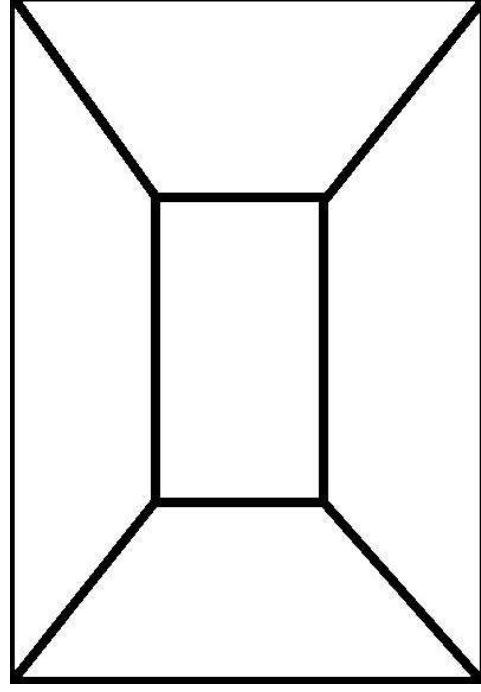
Gebod 11

UDL: denk aan kleine ingrepen die veel effect hebben op de ex-OKAN-leerling, maar die ook de hele klasgroep ten goede komen.

Gebod 12

Veilige context: start niet met klasleergesprekken maar bouw in: individueel denken, vergelijken in duo, dan pas klassikaal. Zo krijgt iedereen de kans om op zijn niveau mee te leren.

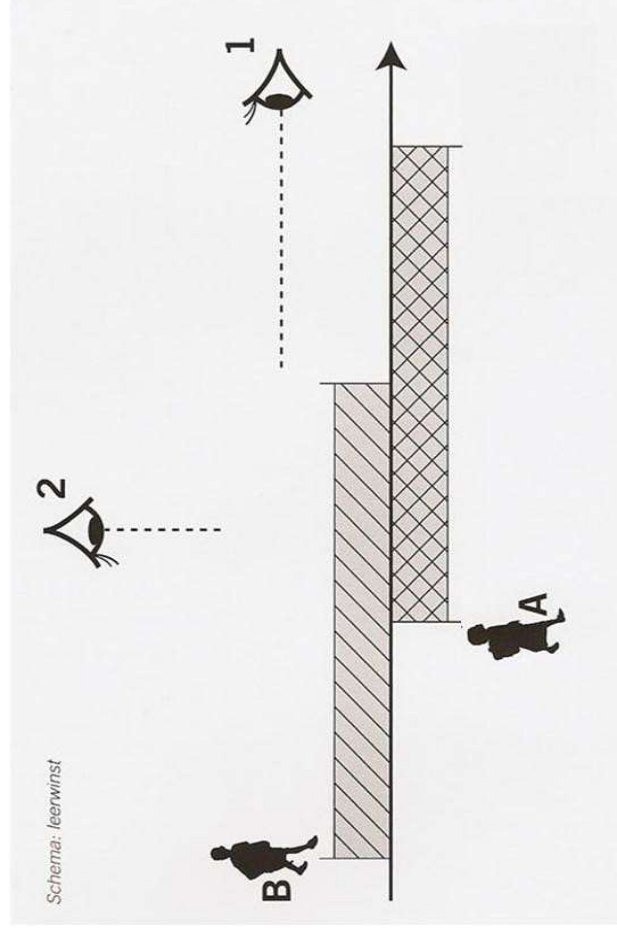
Gebod 13

Zorg voor zeer gerichte feedback, feed-up en feed forward.

Gebod 14

Evalueer het leerproces, de leerwinst op zich en dus niet noodzakelijk in functie van de ultieme leerplandoelstellingen.

Gebod 15

Geef de leerling de kans om zijn leerrendement te tonen aan en in de klasgroep: iedereen groeit op zijn tempo en vanuit zijn beginsituatie. Moedig de leerlingen aan en zorg zo voor een veilig en motiverend leerklimaat.

Gebod 16

'Onbeperkt' tijd geven om te groeien
(mooiste geschenk).

Van ‘DOOR ex-OKAN’ naar ‘DANKZIJ ex-OKAN’!

**Sterke leeromgeving
als onderdeel van de brede basiszorg**

**Kinderen krijgen
gelijke kansen als ze
ongelijk onderwijs
kunnen genieten.**

Sanja Nikolic

OM
DENKEN

Beste lerares Nederlands is Bosnische

Als oorlogsvluchteling leerde Tamara Stojakovic pas op haar elfde Nederlands. Vandaag is ze de beste lerares Nederlands van Vlaanderen. 'We onderschatten soms hoe moeilijk deze taal is.'

BARBARA MOENS

Een op de zes leerlingen in de Vlaamse lagere scholen spreekt thuis geen Nederlands en heeft daardoor een hogere kans om zonder diploma het onderwijs te verlaten. Ooit was Tamara Stojakovic een Bosnische vluchteling. Nadat ze op haar elfde als oorlogsvluchteling vanuit Bosnië naar België was verhuisd, trok ze in het veldje middelbaar definitief de schoolpoort achter zich dicht.

'Als je als kind zo'n verhuizing meemaakt, is alles anders en dus verwartend. Dat vergeten we soms als we in Vlaanderen over taal en integratie discussiëren. Toen Zwarte Piet in de klas met snoep gooide, kroop ik onder een tafel. Ik snapte er niets van. Ook heb ik lang gedacht dat je Vlaming moest zijn om leerkracht te worden, want ik zag geen leraars met een andere achtergrond.'

Wie hier woont, moet net zoals jij en ik zonder dt-fouten leren schrijven.

**BESTE LERAAR NEDERLANDS
TAMARA STOJAKOVIC**

Twintig jaar later geeft Stojakovic les in het Katholiek Atheneum van Merksem en is ze de enige Vlaamse

maar lezen is meer dan dat. Ook sociale media is lezen.

Zelf spreekt Stojakovic vlekkeloos Nederlands. Slechts af en toe klinkt een licht Antwerps accent door. Het frustreert haar mateloos dat sommige van haar leerlingen die hier welgeboren zijn zo gebrekkig de taal spreken. 'Waar loopt het mis? Het is een vraag die ik me regelmatig stel. Er wordt terecht gelust op de school, maar volgens mij leven de verschillende groepen ook te veel naast elkaar. Ik vroeg mijn leerlingen eens elkaars zondag te beschrijven. Volgens Seppe zit Mohammed op zondag op een pleintje naar de meisjes te kijken. Volgens Moïse gaat Seppe op woensdag naar de Chiro om alcohol te drinken. En bij de meisjes hetzelfde. Volgens Laura bakt Fatima zondag koekjes en volgens Fatima gaat Laura uit om jongens te verleiden. Terwijl ze uiteindelijk allemaal hetzelfde doen: op Snapchat ziften, huiswerk maken en Netflix kijken.'

Ze schiet in een schaterlach, maar wordt meteen weer serieus. 'Toen ik in het middelbaar naar de Chiro of de scouts wou, durfde ik die stap niet te zetten. Daar zat geen enkel kind met een andere achtergrond. Was ik daar welkom? Ik vind het jammer dat er op dat vlak nog zo weinig verandering is. Want taal is ook iets dat je letterlijk al spelende leert.'

'Ze doet een Arabisch accent na. Kapot Nederlands, noemen we het op school. Ik wil de zogenaamde leeloopgang van het Nederlands naloos overdragen, maar voor ik probeer mijn leerlingen duidelijk te maken hoe ze overkomen moet een

**Tesla-persono-
kraakt onder
werkdruk**

met de Britse

